

Vlaams
Parlement

ingediend op **1804** (2018-2019) – Nr. 1
14 januari 2019 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

houdende een verbod op het houden van pelsdieren
en op het houden van dieren voor de productie
van foie gras door middel van dwangvoeding

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	11
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	19
Advies van de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij.....	25
Advies van de Raad van State	35
Ontwerp van decreet.....	51

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting**1. Aanleiding en context****1.1. Pelsdierhouderij**

Voornamelijk Amerikaanse nertsen (*Mustela vison*) en in mindere mate vossen en poolvossen worden gehouden voor de productie van pels. Andere soorten, zoals de chinchilla, de wasbeerhond en de beverrat, worden in veel mindere mate gehouden. Vlaanderen telt zeventien pelsdierhouderijen. Hier worden enkel nertsen gehouden. In totaal zijn een 55.000-tal fokteven vergund, met een jaarlijkse productie van ongeveer 200.000 pelzen.

De publieke opinie stelt de pelsdierkweek steeds meer in vraag, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat dieren worden gedood voor een luxeproduct, terwijl er talrijke alternatieven voorhanden zijn.

In 1998 publiceerde het Cambridge University Animal Welfare Information Centre een rapport over het welzijn van nertsen en vossen gehouden voor de productie van pels¹. Op basis van de bestaande wetenschappelijke literatuur en de situatie in de praktijk, werd besloten dat er, zowel voor nertsen als voor vossen, duidelijke bewijzen waren dat het welzijn van de dieren in de klassieke houderij ernstig werd aangetast. Bovendien werd het onwaarschijnlijk geacht dat deze welzijnsproblemen opgelost zouden kunnen worden door aanpassingen aan de bestaande kooien of door wijzigingen in het management.

In 2001 publiceerde het Wetenschappelijk Comité voor Dierengezondheid en Dierenwelzijn van de Europese Commissie een rapport over het welzijn van pelsdieren, aangevuld met een erratum². Op basis van wetenschappelijke gegevens kwamen de auteurs tot de conclusie dat de pelsdierhouderij bij alle betrokken diersoorten het welzijn van de dieren ernstig aantast.

Zo blijkt dat de gebruikte kooien voor nertsen en vossen en de toegepaste managementsystemen niet voldoen aan belangrijke behoeften van de dieren, wat leidt tot abnormaal gedrag (stereotypieën, pels- en staartbijten bij nertsen, infanticide bij vossen). De huisvestingsomstandigheden stimuleren de dieren niet om normaal gedrag te vertonen, zoals het onderzoeken van nieuwe voorwerpen, of maken dit zelfs volledig onmogelijk, zoals zwemmen en klimmen voor nertsen en graven voor vossen.

Voor chinchilla's, wasbeerhonden en beverratten blijken dan weer onvoldoende wetenschappelijke gegevens beschikbaar te zijn om te kunnen besluiten aan welke eisen voldaan moet worden om hun welzijn te verzekeren. Wel is duidelijk dat de klassieke huisvestingssystemen in de pelsdierhouderij ernstige welzijnsproblemen veroorzaken, met onder andere stereotypieën tot gevolg.

Wetenschappelijke studies bij nertsen hebben aangetoond dat de meeste welzijnsproblemen in de pelsdierhouderij het gevolg zijn van enerzijds een onvoldoende stimulatie van de dieren, en anderzijds het beletten van het natuurlijke foerageer-

¹ The Welfare of Farmed Mink and Foxes in Relation to Housing and Management, Cambridge University Animal Welfare Information Centre, 1998.

² The Welfare of Animals Kept for Fur Production, Report of the Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare, adopted 12-13 December 2001, met erratum.

gedrag (met zowel het zoeken naar voedsel als het verorberen ervan)³. Verrijking is dan ook essentieel wanneer men het welzijn van deze dieren naar een aanvaardbaar niveau wil brengen. Onderzoek geeft aan dat de traditioneel gebruikte tunnels en platformen noodzakelijk zijn, maar onvoldoende om een antwoord te bieden. Nertsen blijken vooral sterk gemotiveerd te zijn om toegang te krijgen tot manipuleerbare voorwerpen (zoals bijttouwen), zwemmogelijkheid en een alternatieve nestbox (hooibox), minder om te beschikken over een platform en speelgoed (bijvoorbeeld een bal) en het minst om toegang te hebben tot cilinders en een lege bijkomende ruimte⁴.

Het houden van pelsdieren op commerciële schaal is dan ook niet verenigbaar met het dierenwelzijn. Verschillende landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, Oostenrijk, Slovenië, Kroatië, Tsjechië en Nederland, en het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben intussen dan ook een verbod op het houden van pelsdieren ingevoerd. Duitsland en Zweden hebben minimumnormen ingevoerd om het welzijn van nertsen, respectievelijk vossen, te garanderen, wat ertoe heeft geleid dat de respectieve houderij in die landen niet langer economisch rendabel is.

Bovendien is de Amerikaanse nerts een invasieve soort. Bij ontsnapping kan hij zich gemakkelijk handhaven in ons milieu. Het is een efficiënte jager die bij ons geen natuurlijke vijanden heeft. Als nertsen zouden ontsnappen uit een pelsdierhouderij, zouden zij dan ook een ernstig gevaar zijn voor onze inheemse fauna. Het opleggen van huisvestingsvoorwaarden kan het risico op ontsnappen wel beperken, maar niet voorkomen.

1.2. Het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Traditioneel werden ganzen gebruikt voor de productie van foie gras. Vandaag worden echter voornamelijk eenden ingezet. Het gaat hierbij om zogenaamde 'mulard'-eenden, een hybride van de muskuseend (*Cairina moschata*) en de gedomesticeerde pekingeend (*Anas platyrhynchos*). In Vlaanderen is momenteel één foie grasproducent actief, die uitsluitend eenden gebruikt.

De publieke opinie stelt de productie van foie gras door middel van dwangvoeding steeds meer in vraag, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat het dierenwelzijn onder druk wordt gezet voor een luxeproduct.

De productiecycclus voor de productie van foie gras duurt ongeveer 96 dagen. De opfokperiode duurt een twaalfstal weken. Vanaf de leeftijd van vier weken hebben de dieren toegang tot een buitenverblijf. Tijdens de laatste 15 dagen van de opfokperiode worden de dieren voorbereid op de periode van het dwangvoederen door een aanpassing van het voederritme en de voedersamenstelling.

Overeenkomstig het koninklijk besluit van 25 april 1994 houdende uitvoering van artikel 36, 10°, van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, duurt de periode van het dwangvoederen maximaal 14 dagen bij eenden en 21 dagen bij ganzen. Tijdens deze periode worden de dieren ofwel in collectieve kooien gehouden, waarbij ten minste drie eenden per kooi worden gehouden en met een minimale oppervlakte van 1200 cm² per eend, ofwel

³ Malmkwist, J., et al. Additional foraging elements reduce abnormal behavior – fur-chewing and stereotypic behavior – in farmed mink (*Neovison vison*). *Applied Animal Behaviour Science* 2013, 149: 77-86.

⁴ Cooper, J., et al. Increasing costs of access to resources cause re-scheduling of behaviour in American mink (*Mustela vison*): implications for the assessment of behavioural priorities. *Applied Animal Behaviour Science* 2000, 66: 135-151.

in groepshuisvesting met ten hoogste zes eenden of drie ganzen per vierkante meter. De dieren worden gevoederd via een buis die rechtstreeks in de slokdarm wordt ingebracht. Hierbij worden tweemaal per dag steeds grotere hoeveelheden voeder toegediend, van 250 gram tot 450 gram⁵.

Verordening (EG) nr. 543/2008 van de Commissie van 16 juni 2008 houdende uitvoeringsbepalingen voor verordening (EG) nr. 1234/2007 van de Raad wat betreft de handelsnormen voor vlees van pluimvee, legt in artikel 1 onder meer de minimale voorwaarden vast waaraan een eenden- of ganzenlever moet voldoen om 'foie gras' genoemd te mogen worden. Zo moet een eendenlever een nettogewicht hebben van ten minste 300 gram en een ganzenlever een nettogewicht van ten minste 400 gram. Daar waar wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het, in de juiste omstandigheden, niet uitgesloten is dat sommige ganzen deze minimale norm kunnen bereiken zonder dwangvoederen, is dit voor eenden tot op vandaag niet het geval⁵.

In 1998 bracht het Wetenschappelijk Comité voor Dierengezondheid en Dierenwelzijn van de Europese Commissie een rapport uit over het welzijn van eenden en ganzen bij de productie van foie gras⁶. Het Wetenschappelijk Comité kwam tot het besluit dat dwangvoederen, zoals het tot op de dag van vandaag wordt uitgevoerd, nefast is voor het welzijn van de dieren.

Op 7 november 2014 keurde de toenmalige federale Raad voor Dierenwelzijn een advies goed 'betreffende de productie van foie gras'. In dit advies besluit de Raad: "De Raad is van oordeel dat in België een verbod op de praktijk van dwangvoeding wenselijk is, maar bij de bepaling van de datum van de invoering ervan zal moeten rekening gehouden worden met de mogelijkheid om alternatieve methoden te gebruiken, de afschrijvingstermijn van de bestaande bedrijven en de concurrentiepositie van de Belgische productie binnen Europa."

In 2017 werd een studie, gefinancierd door de dienst Dierenwelzijn, opgestart naar alternatieve methoden voor de productie van foie gras. Deze studie heeft een looptijd van 36 maand.

In een literatuurstudie uit 2017 komen Roschlitz en Broom tot de conclusie dat dwangvoederen bij eenden een ernstige aantasting van het dierenwelzijn inhoudt en bijgevolg niet zou mogen toegepast worden⁷.

Op 25 april 2018 bracht de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn een advies uit over 'dwangvoederen bij de productie van foie gras'. In dit advies besluit de Raad:

"Het ongemak dat een eend voelt tijdens het dwangvoederen en onmiddellijk erna is moeilijk te bepalen. Het vangen en vasthouden kunnen stresserend zijn voor het dier en bij het invoeren van de buis kunnen wondjes ontstaan.

Tijdens de periode van het dwangvoederen, neemt de lever toe in grootte en gewicht tot uiteindelijk zeven tot tien keer zijn oorspronkelijke afmeting. Deze gewichtstoename van de lever gaat ook gepaard met een toename van 85% van het levend gewicht van de eend.

Deze zwaarlijvigheid beïnvloedt het gedrag van de eenden; ze zijn minder actief en brengen meer tijd slapend door. Ook gaan de eenden meer hijgen om de extra

⁵ Production de foie gras, Rapport scientifique, Conseil du Bien-être des Animaux de Belgique, 2014.

⁶ Welfare Aspects of the Production of Foie Gras in Ducks and Geese, Report of the Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare, adopted 16 December 1998.

⁷ Roschlitz I en Broom DM (2017), The welfare of ducks during foie gras production, Animal Welfare, Volume 26, Number 2, May 2017, pp. 135-149.

warmte van het hoogenergetisch voer kwijt te geraken. Eenden hebben geen zweetklieren en moeten de extra warmte afgeven via hijgen. Het sterftcijfer tijdens de twee weken dwangvoederen is even hoog als tijdens de twaalf weken opfokperiode, namelijk 2 tot 4%.

Naast deze gedrags- en fysiologische argumenten, weegt ook het ethische aspect omdat de eend geforceerd gevoederd wordt.

Het risico dat het dierenwelzijn tijdens de periode van het dwangvoederen geschaad wordt is dus erg groot, daarom raadt de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn aan de resultaten van het bovenvermelde onderzoek niet af te wachten en nu al een verbod op het dwangvoederen in te voeren. Concreet betekent dit een verbod op nieuwe bedrijven met dwangvoederen voor de productie van foie gras en uitdovende maatregelen (met het oog op volledige economische compensatie) voor het bestaande bedrijf.”

2. Overzicht van de inhoud van het ontwerp van decreet

Om een einde te maken aan de dierenwelzijnsproblemen die het houden van pelsdieren, enerzijds, en dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, anderzijds, met zich meebrengen, wordt een verbod ingevoerd op het houden van dieren met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding.

Bedrijven die reeds actief zijn op het moment van inwerkingtreding van het verbod, kunnen hun activiteiten verderzetten tot 30 november 2023, voor zover ze niet meer dieren houden dan waarvoor ze alle benodigde vergunningen hebben op het moment van inwerkingtreding van het verbod. Hierbij wordt, voor zover van toepassing, niet enkel rekening gehouden met de omgevingsvergunning of milieu- en bouwvergunning, maar met andere noodzakelijke vergunningen. Daarnaast mogen ze ook enkel dieren houden van soorten die ze op het moment van inwerkingtreding van het decreet houden en op locaties waar ze deze dieren op dat moment al houden. Tot slot moeten ze hun bestaande activiteit en de maximale omvang ervan melden aan de dienst Dierenwelzijn.

De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om aan de betrokken houders vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie. Deze regeling is geïnspireerd op de regeling die is voorzien in de artikelen 2.1.69 tot en met 2.1.74 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting. Enkel delen van de betrokken houderijen die gevestigd zijn op het grondgebied van het Vlaams Gewest, komen in aanmerking voor een vergoeding. De vergoeding neemt degressief af, volgens een formule te bepalen door de Vlaamse Regering.

B. Het advies van de strategische adviesraad

Er werd advies gevraagd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Die deelde echter mee niet in te gaan op deze adviesvraag.

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) bracht op eigen initiatief een advies uit. Hierin geeft de SALV aan de beslissing van de Vlaamse Regering om uit hoofde van dierenwelzijn de pelsdierhouderij en de productie van foie gras door middel van dwangvoeding stop te zetten op 1 december 2023 te aanvaarden.

De SALV dringt aan op een volledige schadeloosstelling en adviseert om de vergoedingsregels af te stemmen op de vigerende uitvoeringsprocedures inzake landin-

richting, en in overleg met de sector. Het voorliggende voorontwerp van decreet is volledig geënt op de bestaande regeling in het kader van de landinrichting.

De SALV ziet geen meerwaarde voor een degressieve vergoeding. Nochtans kan een degressieve vergoeding de betrokken houders aanzetten om hun activiteiten vervroegd stop te zetten, wat vanuit het oogpunt van dierenwelzijn zeker wenselijk is.

De SALV vraagt om bij de uitvoering van de uitstapregeling met reconversie rekening te houden met nog lopend onderzoek naar de mogelijke reconversiestrategieën binnen de foie-grasproductie. Wellicht verwijst de SALV hierbij naar een lopend onderzoek, gefinancierd door de Vlaamse overheid, naar mogelijke productie van foie gras zonder dwangvoeding. Dit onderzoek zal pas in 2020 afgerond worden. Op dit moment is er echter geen enkele garantie dat dit onderzoek ook effectief zal resulteren in een alternatieve, diervriendelijke productiemethode. Bovendien is het, in het belang van het dierenwelzijn, aangewezen om de productie van foie gras door middel van dwangvoeding zo snel mogelijk stop te zetten. Een lopend onderzoek met nog onbekende resultaten kan dan ook geen reden zijn voor een aangepaste regeling.

De SALV dringt erop aan dat tijdig, duidelijk en correct gecommuniceerd wordt met de betrokken houders. De regeling zal duidelijk gecommuniceerd worden. Het voorliggende voorontwerp van decreet is volledig geënt op de bestaande regeling in het kader van de landinrichting. Deze regeling laat toe om ten volle rekening te houden met individuele bedrijfsfactoren om zo tot een billijke vergoeding te komen.

C. Het advies van de Raad van State

De Raad van State wijst erop dat een adviesvraag aan de SERV verplicht is. Dit advies werd gevraagd.

De Raad oordeelt dat aanmelding van het voorontwerp bij de Europese Commissie op grond van artikel 8, derde lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) verplicht is indien het ontwerp niet onder een van de voorziene uitzonderingsgronden valt. De Europese regelgeving ter zake wordt nageleefd.

Verder wijst de Raad van State erop dat de regelgeving overeenkomstig artikel 10, lid 2, van richtlijn 98/58/EG ter kennis gebracht moet worden van de Europese Commissie. Deze kennisgeving moet echter pas plaatsvinden na definitieve goedkeuring. Dit zal dan ook gebeuren na goedkeuring van het ontwerp van decreet door het Vlaams Parlement.

De Raad van State oordeelt dat houders die over de nodige vergunningen beschikken om hun activiteiten uit te breiden ook tijdens de overgangsperiode nog moeten kunnen uitbreiden, binnen de bestaande vergunningen. Het voorontwerp werd in die zin aangepast.

De Raad adviseert om het ontworpen artikel 9bis, §1, te herformuleren in die zin dat het houden van pelsdieren met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels verboden is. De definitie van 'pelsdier' in artikel 2 van het voorontwerp zou volgens de Raad dan weggelaten kunnen worden. Vooreerst wordt opgemerkt dat het tekstvoorstel van de Raad impliceert dat het verbod om dieren te houden met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels beperkt zou worden tot pelsdieren (zonder dat deze term gedefinieerd zou worden), wat niet strookt met de intentie van de Vlaamse Regering zoals vastgelegd in de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet. Bovendien wordt het woord 'pels-

dier' achttien keer gebruikt in het voorontwerp. Deze term telkens vervangen door '(pels)dieren gehouden met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels' zou de tekst onnodig zwaar maken. Deze aanbeveling van de Raad wordt dan ook niet gevolgd.

De Raad van State raadt aan om na te gaan of voldoende rekening werd gehouden met de mogelijkheid van delocalisatie naar het buitenland, inzonderheid voor wat betreft het gedeelte van de vergoeding toegekend wegens inkomensverlies. Het voorontwerp is volledig geënt op de bestaande regeling in het kader van de landinrichting. Het is de intentie om ook de uitvoeringsregels hierop te baseren. De regeling aangaande de landinrichting werd gunstig geadviseerd en werd goedgekeurd door de Europese Commissie zodat ervan uitgegaan kan worden dat deze strookt met de van toepassing zijnde regels.

De Raad stelt dat in het voorontwerp gepreciseerd moet worden of de beslissingsbevoegdheid omtrent de vergoedingen toekomt aan de Vlaamse Regering dan wel aan de landcommissies. In artikel 6 van het voorontwerp werd verduidelijkt dat deze bevoegdheid bij de landcommissies ligt.

Tot slot adviseert de Raad van State om het principiële verbod op dwangvoeding, met uitzondering van medische redenen of in geval van dierproeven, dat reeds voorzien is in artikel 36, 10°, van de Dierenwelzijnswet, en het expliciete verbod op dwangvoeden voor de productie van foie gras samen te voegen zodat er geen twijfel over kan bestaan dat dwangvoeden enkel is toegestaan om medische redenen of in geval van dierproeven. Verder suggereert de Raad om een definitie van dwangvoeding in te voeren. Het voorontwerp werd aangepast aan de opmerkingen van de Raad.

D. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

In dit artikel wordt een aantal termen gedefinieerd met het oog op een correct begrip van het decreet.

Artikel 3

Artikel 3 voegt een hoofdstuk IIbis. Verbod op het houden van pelsdieren toe aan de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren (Dierenwelzijnswet). Dit nieuwe hoofdstuk IIbis zal bestaan uit de artikelen 9bis tot en met 9quater.

Artikel 4

Artikel 4 voegt een artikel 9bis toe aan de Dierenwelzijnswet. Dit artikel voert een verbod in op het opstarten, exploiteren of aanhouden van pelsdierhouderijen. Bestaande houderijen kunnen hun activiteiten voortzetten tot en met 30 november 2023, op voorwaarde dat ze:

- uitsluitend de diersoort houden waarvoor ze op het ogenblik van de inwerking-treding van het decreet over alle vereiste vergunningen beschikken;
- niet meer dieren houden dan het maximale aantal waarvoor ze op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet over alle vereiste vergunningen beschikken;
- voldoen aan de meldingsplicht;

- de dieren houden op de locatie waarvoor ze op het ogenblik van de inwerking-treding van het decreet over alle vereiste vergunningen beschikken.

Artikel 5

Artikel 5 voegt een artikel 9ter toe aan de Dierenwelzijnswet. Dit artikel voert een meldingsplicht in voor bestaande pelsdierhouderijen.

Artikel 6

Dit artikel, dat een artikel 9quater invoert in de Dierenwelzijnswet, machtigt de Vlaamse Regering om aan bestaande pelsdierhouderijen een vergoeding toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie. In geval van een bedrijfsstopzetting, bestaat deze vergoeding uit, enerzijds, een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen (met inbegrip van de eventuele woning, voor zover deze deel uitmaakt van de bedrijfssite) dat gepaard gaat met het stopzetten van de activiteiten als pelsdierhouderij en, anderzijds, een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met het stopzetten van de activiteiten als pelsdierhouderij. In geval van een bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding uit, enerzijds, een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende (met inbegrip van de eventuele woning, voor zover deze deel uitmaakt van de bedrijfssite) goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie en, anderzijds, een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie. De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering te bepalen formule. De landcommissies worden belast met het bepalen van de vergoeding.

Artikel 7

Artikel 7 voegt een hoofdstuk IIter. Verbod op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding toe aan de Dierenwelzijnswet. Dit nieuwe hoofdstuk IIter zal bestaan uit de artikelen 9quinquies tot en met 9septies.

Artikel 8

Artikel 8 voegt een artikel 9quinquies toe aan de Dierenwelzijnswet. Dit artikel bestendigt het bestaande verbod op dwangvoedingen en schrapt de uitzondering op dit verbod voor wat betreft de productie van foie gras door middel van dwangvoeding. Bestaande houderijen kunnen hun activiteiten voortzetten tot en met 30 november 2023, op voorwaarde dat ze:

- uitsluitend de diersoort houden waarvoor ze op het ogenblik van de inwerking-treding van het decreet over alle vereiste vergunningen beschikken;
- niet meer dieren houden dan het maximale aantal waarvoor ze op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet over alle vereiste vergunningen beschikken;
- voldoen aan de meldingsplicht;
- de dieren houden op de locatie waarvoor ze op het ogenblik van de inwerking-treding van het verbod over alle vereiste vergunningen beschikken.

Artikel 9

Artikel 9 voegt een artikel 9sexies toe aan de Dierenwelzijnswet. Dit artikel voert een meldingsplicht in voor bestaande houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding.

Artikel 10

Dit artikel, dat een artikel 9septies invoert in de Dierenwelzijnswet, machtigt de Vlaamse Regering om aan bestaande houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding een vergoeding toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie. In geval van een bedrijfsstopzetting, bestaat deze vergoeding uit, enerzijds, een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen (met inbegrip van de eventuele woning, voor zover deze deel uitmaakt van de bedrijfssite) dat gepaard gaat met de bedrijfsstopzetting en, anderzijds, een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met de bedrijfsstopzetting. In geval van een bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding uit, enerzijds, een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen (met inbegrip van de eventuele woning, voor zover deze deel uitmaakt van de bedrijfssite) dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie en, anderzijds, een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie. De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering te bepalen formule. De Landcommissies worden belast met het bepalen van de vergoeding.

Artikel 11 en 12

Deze artikelen wijzigen artikel 36 van de Dierenwelzijnswet:

- 1° de bestaande strafbepaling voor het dwangvoederen van dieren wordt vervangen door een bepaling die handelen in strijd met de nieuw ontworpen artikelen 9quinquies of 9sexies strafbaar stelt;
- 2° er wordt een strafbepaling ingevoerd voor diegene die handelt in strijd met de bepalingen van de nieuw ontworpen artikelen 9bis en 9ter.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken,
Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET

Ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Art. 2. Aan artikel 3 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt een punt 25° en 26° toegevoegd die luiden als volgt:

“25° pelsdieren: dieren gehouden met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels;

26° landcommissie: een landcommissie als vermeld in artikel 2.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting.”.

Art. 3. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt een hoofdstuk IIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk IIbis. Verbod op het houden van pelsdieren”

Art. 4. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIbis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9bis. §1. Het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar pelsdieren worden gehouden, is verboden.

§2. Degene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, pelsdieren houdt, kan zijn activiteit tot 30 november 2023 verder zetten onder de volgende voorwaarden:

1° uitsluitend met de diersoort die op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet gehouden wordt;

2° met niet meer dieren dan het maximale aantal dat gehouden kan worden in de installaties die op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding aanwezig zijn;

3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9ter, hebben voldaan;
4° op dezelfde locatie als waar de dieren werden gehouden op het tijdstip van melding.”.

Art. 5. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIBis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9ter. De Dienst verzoekt degenen die op de dag van inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, pelsdieren houden schriftelijk om volgende gegevens te bezorgen:

1° het maximale aantal dieren dat in de aanwezige installaties voor het houden van pelsdieren gehouden kan worden;
2° de plaats of plaatsen waar de pelsdieren op het tijdstip van de melding worden gehouden.

De in het eerste lid bedoelde personen bezorgen deze gegevens binnen de acht weken na ontvangst van het schrijven aan de Dienst.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de wijze van melding, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 6. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIBis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9quater. §1. De Vlaamse Regering wordt ertoe gemachtigd om, in uitvoering van deze wet, vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie aan pelsdierhouderijen die voor 1 december 2023 alle activiteiten als pelsdierhouderij stopzetten en dit voor de delen van deze houderijen die gevestigd zijn op het grondgebied van het Vlaams Gewest.

Een bedrijfsstopzetting betreft de vervroegde volledige stopzetting van het houden van pelsdieren. Een bedrijfsreconversie betreft de omschakeling van een commerciële pelsdierhouderij naar een andere commerciële landbouwactiviteit.

§2. In geval van bedrijfsstopzetting, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsstopzetting;
2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met de bedrijfsstopzetting.

In geval van bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie;
2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie.

De gronden en gebouwen die betrokken zijn bij de bedrijfsstopzetting of de bedrijfsreconversie komen slechts eenmaal in aanmerking voor een vergoeding.

De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering bepaalde formule.

§3. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden, de aanvraagprocedure, de wijze van berekening en de toekenning van de vergoeding, alsook voor de taak van de landcommissies daarbij.”.

Art. 7. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt een hoofdstuk Iiter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk Iiter. Verbod op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding”

Art. 8. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk Iiter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9quinquies. §1. Het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar dieren gehouden worden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, is verboden.

§2. Degene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, dieren houdt voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, kan zijn activiteit tot 30 november 2023 verder zetten onder de volgende voorwaarden:

1° uitsluitend met de diersoort die op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet gehouden wordt;

2° met niet meer dieren dan het maximale aantal dat gehouden kan worden in de installaties die aanwezig zijn op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding;

3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9sexies, hebben voldaan;

4° op dezelfde locatie als waar de dieren werden gehouden op het tijdstip van melding.”.

Art. 9. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk Iiter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9sexies. De Dienst verzoekt degenen die op de dag van inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, dieren houden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding schriftelijk om volgende gegevens te bezorgen:

1° het maximale aantal dieren dat in de aanwezige installaties voor het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding gehouden kan worden;

2° de plaats of plaatsen waar de dieren gehouden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding op het tijdstip van de melding worden gehouden.

De in het eerste lid bedoelde personen bezorgen deze gegevens binnen de vier weken na ontvangst van het schrijven aan de Dienst.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de wijze van melding, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 10. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk Iiter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9septies. §1. De Vlaamse Regering wordt ertoe gemachtigd om, in uitvoering van deze wet, vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie aan houderijen die dieren houden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding en die voor 1 december 2023 deze activiteiten

stopzetten en dit voor de delen van deze houderijen die gevestigd zijn op het grondgebied van het Vlaams Gewest.

Een bedrijfsstopzetting betreft de vervroegde volledige stopzetting van het houden van dieren houden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding. Een bedrijfsreconversie betreft de omschakeling van een commerciële houderij die dieren houdt voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding naar een commerciële houderij die dieren houdt voor de productie van foie gras zonder gebruik te maken van dwangvoeding of naar een andere commerciële landbouwactiviteit.

§2. In geval van bedrijfsstopzetting, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:
1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsstopzetting;
2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met de bedrijfsstopzetting.

In geval van bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:
1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie;
2° vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie.

De gronden en gebouwen die betrokken zijn bij de bedrijfsstopzetting of de bedrijfsreconversie komen slechts eenmaal in aanmerking voor een vergoeding.

De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering bepaalde formule.

§3. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden, de aanvraagprocedure, de wijze van berekening en de toekenning van de vergoedingen, alsook voor de taak van de landcommissies daarbij.”.

Art. 11. Aan artikel 36 van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 19° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“19° handelt in strijd met artikel 9bis of artikel 9ter.”;

2° in punt 10° wordt de zinsnede “of in gespecialiseerde, door de Vlaamse Regering bepaalde kwekerijen en aan de door de Vlaamse Regering gestelde voorwaarden” opgeheven.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 12. Artikel 11, 2°, van dit decreet treedt in werking op 1 december 2023.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en
Dierenwelzijn

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

Verbod op het houden van pelsdieren en dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Brussel, 10 september 2018

SERV_20180910_pelsdieren en dwangvoeding_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

Verbod pelsdieren en dwangvoeding

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Adviesvrager: Ben Weyts - Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Ontvangst adviesvraag: 30 augustus 2018

Adviestermijn 30 dagen

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring raad: 10 september 2018

Contactpersoon: Annick Lamote - alamote@serv.be

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken,
Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Martelaarsplein 7
1000 BRUSSEL

contactpersoon

Annick Lamote
alamote@serv.be

ons kenmerk

SERV_20180910_pelsdieren en dwangvoeding_ADV

Brussel

10 september 2018

Verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Mijnheer de minister

Op 30 augustus 2018 vroeg u de SERV om advies over het Voorontwerp van decreet houdende het verbod op het houden van pelsdieren en het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding.

De SERV besliste om niet in te gaan op deze adviesvraag. De sociale partners verkiezen om hierover te adviseren in de SALV.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

SERV_20180910_pelsdieren en dwangvoeding_ADV.docx

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen • Wetstraat 34-36, 1040 Brussel • T +32 2 209 01 11
info@serv.be • www.serv.be

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD
VOOR LANDBOUW EN VISSERIJ

Advies

Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoeding

Brussel, 21 september 2018

Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoeding

De Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij adviseert de beleidsmakers, in hoofdzaak de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement, over landbouw en visserij in de brede zin van het woord. De adviezen, zoals vastgesteld door de belanghebbenden vertegenwoordigd in de adviesraad, passen in een gedragen politieke besluitvorming.

Adviesdossier: Ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (VR 20/07/2018)

Adviesontvanger: Ben Weyts - Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Kopie: Joke Schauvliege

Ontvangst adviesvraag: n.v.t.

Adviestermijn: n.v.t.

Decretale opdracht: SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie); SALV adviseert op eigen initiatief.

Goedkeuring raad: 21 september 2018

Adviesnummer: 2018-12

Dossierhouder: Wouter Vanacker – wvanacker@serv.be – 0493/55.87.66

Contactpersoon: Koen Carels – kcarels@serv.be – 0499/59.37.16

De heer Ben Weyts
Vlaams Minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn
Martelaarsplein 7
B-1000 Brussel

contactpersoon

Koen Carels
kcarels@serv.be

ons kenmerk

SALV_ADV_2018-12_Pelsdieren_def

Brussel

21 september 2018

Advies Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoeding

Mijnheer de minister

Met dit briefadvies wenst de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij u te adviseren over het ontwerp van decreet houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding. Over het ontwerp van decreet had de adviesraad verwacht een adviesvraag te ontvangen aangezien zowel pelsdierhouderij als de eendenhouderij, waarbij foie gras geproduceerd wordt, als landbouwactiviteit te beschouwen zijn.

De SALV is als strategische adviesraad voor landbouw en visserij bevoegd voor deze materie. De SALV gaf reeds eerder adviezen over materie op het raakvlak van dierenwelzijn en landbouw. Om maar enkele dossiers te noemen:

- SALV-advies van 24/3/2014 over biggencastratie;
- SALV-advies van 29/1/2016 over het transport van dieren en over de huisvestingssystemen in de konijnenhouderij;
- SALV-advies van 27/10/2017 over het verbod op blokstaarten;
- ...

De SALV brengt voorliggende advies bijgevolg uit op eigen initiatief.

Krachtlijnen

- De SALV aanvaardt de beslissing van de Vlaamse Regering om uit hoofde van dierenwelzijn de pelsdierhouderij en de productie van foie gras d.m.v. dwangvoeding stop te zetten op 1 december 2023.
- Waarborg een volledige schadeloosstelling.
- De SALV ziet in dit specifiek geval geen meerwaarde voor een degressieve vergoeding.
- Voer de vergoedingsregeling voor stopzetting of reconversie uit in overeenstemming met de vigerende uitvoeringsprocedures van het decreet Landinrichting, en in overleg met sector.
- Hou bij de uitvoering van de uitstapregeling met reconversie rekening met nog lopend onderzoek naar de mogelijke reconversiestrategieën binnen de foie gras productie.
- Overleg en communiceer daarna tijdig, duidelijk én correct met de betrokken houders.

Situering

Pelsdieren en foie gras d.m.v. dwangvoeding in Vlaanderen

Vlaanderen telt 17 pelsdierhouderijen. Er worden enkel nertsen gehouden. In totaal zijn een 55.000- tal fokteven vergund, met een jaarlijkse productie van ongeveer 200.000 pelzen. Direct en indirect (pelsdierhouderijen, bontverwerkers, leerlooierijen) zou het aantal werknemers een 200-tal bedragen¹.

Traditioneel werden ganzen gebruikt voor de productie van foie gras. Momenteel worden echter voornamelijk eenden gebruikt. De Europese regelgeving legt minimale gewichten vast voor de lever om het eindproduct de naam 'foie gras' te mogen geven. Waar bij ganzen niet uitgesloten is dat, in de juiste omstandigheden, sommige dieren deze minimale norm kunnen bereiken zonder dwangvoeden, is dit voor eenden tot op heden niet het geval. Vlaanderen telt één foie gras-producent, die uitsluitend eenden gebruikt.

Ontwerp van decreet: verbod en overgangsbepaling

Het voorliggend ontwerp van decreet voorziet wijzigingen aan de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren. De wijzigingen (arts. 3-4 en 7-8) hebben tot doel een verbod in te stellen op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding. Tot 30 november 2023 geldt een uitdoofmaatregel voor bestaande bedrijven indien de productie onder de volgende voorwaarden geschiedt:

1° uitsluitend met de diersoort die op het ogenblik van inwerkingtreding van dit decreet gehouden wordt;

¹ Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Reguleringsimpactanalyse, p. 10.

- 2° met niet meer dieren dan het maximale aantal dat gehouden kan worden in de installaties die op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van ... houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding aanwezig zijn;
- 3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9ter, hebben voldaan;
- 4° op dezelfde locatie als waar de dieren werden gehouden op het tijdstip van melding.

De meldingsplicht wordt ingesteld omwille van de redenering dat de indelingsregels in VLAREM II Bijlage 1 niet noodzakelijk alle betrokken houderijen vergunningsplichtig maken. Het feit dat iemand beschikt over een milieuvergunning voor een bepaalde locatie betekent ook niet dat die persoon op die locatie ook effectief dieren houdt. In de begeleidende nota wordt de instelling van een meldingsplicht ten slotte ook gemotiveerd door het gebrek aan overwegingen inzake dierenwelzijn in de omgevingsvergunning. Doordat geen oppervlakenormen voor de betreffende groep dieren zijn vastgesteld, zou de omgevingsvergunning immers uitsluitend rekening houden met het maximale aantal dieren dat uit *milieutechnische* overwegingen in de houderij mag gehouden worden. De vaststelling van het maximale aantal dieren in de melding dient volgens het ontwerp van decreet rekening te houden met milieutechnische overwegingen én met beperkingen volgend uit de dierenwelzijnsregelgeving.²

Motivering

In de nota bij het ontwerp van decreet, in de begeleidende reguleringsimpactanalyse en in de memorie van toelichting geeft de Vlaamse Regering aan dat de beslissing werd genomen omdat de publieke opinie de pelsdierkweek steeds meer in vraag stelt, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. “Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat dieren worden gedood voor een luxeproduct, terwijl er talrijke alternatieve voorhanden zijn.”

Wat de pelsdierhouderij betreft, fundeert de Vlaamse Regering haar argumenten op een reguleringsimpactanalyse. Op basis van een aantal wetenschappelijke studies wordt daarin besloten dat de pelsdierhouderij het welzijn van de dieren ernstig aantast. Om te voldoen aan de behoeften van nertsen, zouden zeer grote aanpassingen aan de huidige huisvestings- en managementpraktijken nodig zijn, met een belangrijke financiële impact, zowel door een verminderde opbrengst doordat minder dieren per oppervlakte gehouden zouden kunnen worden als door de te gebruiken materialen en de toename in arbeidsuren. Die impact is dermate groot dat de pelsdierhouderij hierdoor niet langer rendabel zou zijn³. Ten slotte wordt de nerts als een invasieve exoot beschouwd, waardoor steeds het risico bestaat op verstoring van inheemse fauna.

De argumentatie van de Vlaamse Regering om de productie van foie gras d.m.v. dwangvoeding te verbieden, wordt onder meer geruggesteund door een advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Dat advies beveelt de invoering van een verbod op deze productiemethode aan, en vraagt om uitdovende maatregelen te voorzien voor het

² Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Nota, p. 10.

³ Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Reguleringsimpactanalyse, p. 10.

bestaande bedrijf.⁴

Vergoeding

Het ontwerp van decreet voorziet een vergoedingsregeling voor de getroffen bedrijven, zowel in het geval van een bedrijfsstopzetting als van een reconversie (art. 10). De vergoeding zal degressief kunnen afnemen volgens een door de Vlaamse Regering te bepalen formule. De Landcommissies worden belast met het bepalen van de vergoeding. De vergoedingsregeling zal verder uitgewerkt worden in een Besluit van de Vlaamse Regering⁵.

Advies

[1] De SALV aanvaardt de beslissing van de Vlaamse Regering om uit hoofde van dierenwelzijn de pelsdierhouderij en de productie van foie gras d.m.v. dwangvoeding stop te zetten op 1 december 2023.

[2] Waarborg een volledige schadeloosstelling. Een uitdoofscenario is voor de SALV maar aanvaardbaar indien dit gekoppeld wordt aan een vergoeding voor de stopzetting of reconversie van de betrokken bedrijven die een volledige schadeloosstelling waarborgt, rekening houdend met de situatie van de betrokken houderijen op de datum van inwerkingtreding van het decreet.

[3] De SALV ziet in dit specifiek geval geen meerwaarde voor een degressieve vergoeding. Gezien de korte termijn waarbinnen het verbod gerealiseerd wordt en het absoluut karakter ervan, ziet de SALV, in dit specifiek geval, geen maatschappelijke meerwaarde in het systeem van een degressieve vergoeding, dat mogelijks in strijd is met het gelijkheidsbeginsel. De raad is wel van mening dat de betrokken bedrijven op de gepaste manier begeleid en geadviseerd moeten worden om een vroegtijdige uitstap aan te moedigen en te faciliteren.

[4] Voer de vergoedingsregeling uit in overeenstemming met de vigerende uitvoeringsprocedures inzake Landinrichting, en in overleg met sector. De SALV stelt vast dat de decretale vergoedingsregeling afgestemd is op de bepalingen daarover in het decreet Landinrichting. De adviesraad rekent erop dat de Vlaamse Regering diezelfde afstemming aanhoudt in het besluit van de Vlaamse Regering, die de uitvoering van het Pelsdierendecreet zal regelen. Daarin dienen de uitvoeringsbepalingen en de operationalisering namelijk naadloos aan te sluiten op het uitvoeringsbesluit bij het decreet Landinrichting en het flankerend beleid dat op die basis reeds in uitvoering is. De SALV dringt ook aan om de sector nauw te betrekken bij de bepaling van de parameters op basis waarvan de vergoedingen zullen worden berekend.

[5] Hou bij de uitvoering van de uitstapregeling met reconversie rekening met nog lopend onderzoek naar de mogelijke reconversiestrategieën binnen de foie gras

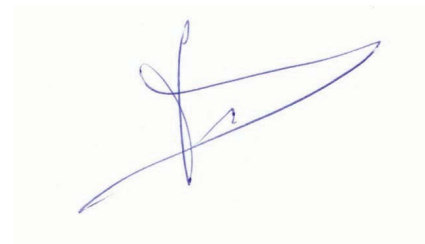
⁴ Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, 25 april 2018, Advies Dwangvoederen bij de productie van foie gras. <https://www.lne.be/sites/default/files/atoms/files/Advies%20VRvD%20foie%20gras%2025042018.pdf>

⁵ Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Memorie van Toelichting, p. 11-12.

productie. De adviesraad stelt vast dat de Vlaamse Regering de resultaten van de driejarige studie rond het dwangmatig voederen voor de productie van foie gras niet afwacht om een verbod op het dwangmatig voederen in te stellen⁶. Die studie omvat tevens een onderzoek naar de reconversiemogelijkheden met behoud van foie gras als productieoriëntatie. Met het oog op de correcte ondersteuning van de reconversie is het vanzelfsprekend dat de Vlaamse Regering de conclusies van de studie aftoetst met de sector. Vervolgens dient zij passend gevolg te geven aan de bevindingen bij de uitvoering van het decreet.

[6] Overleg en communiceer tijdig, duidelijk en correct met de betrokken houders. De SALV wijst de overheid op haar verantwoordelijkheid om de uitdoof- en vergoedingsregeling op transparante wijze met de betrokken houders te overleggen en te communiceren. Inspraak en overleg garanderen daarbij dat de stopzetting van de activiteiten en de eventuele reconversie van het landbouwbedrijf op een economisch haalbare en sociaal aanvaardbare manier gebeurt.

Hoogachtend

Hendrik Vandamme
voorzitter

Kopie: Joke Schauvliege

⁶ Vlaamse Regering, 20 juli 2018, Pelsdierendecreet: ontwerp van decreet, Memorie van Toelichting, p. 4.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.020/3
van 16 november 2018

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest
‘houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het
houden van dieren voor de productie van foie gras door middel
van dwangvoeding’

Op 23 juli 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn verzocht binnen een termijn van dertig dagen, van rechtswege verlengd tot 6 september 2018,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 18 september 2018 en op 2 oktober 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Peter SOURBRON, staatsraden, en Leen VERSCHRAEGHEN, toegevoegd griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 november 2018.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, *in fine*, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat deze termijn van rechtswege wordt verlengd met vijftien dagen wanneer hij begint te lopen tussen 15 juli en 31 juli of wanneer hij verstrijkt tussen 15 juli en 15 augustus.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Daarnaast bevat dit advies ook een aantal opmerkingen over andere punten. Daaruit mag echter niet worden afgeleid dat de afdeling Wetgeving binnen de haar toegemeten termijn een exhaustief onderzoek van het voorontwerp heeft kunnen verrichten.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt enerzijds toe om in de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’ een artikel 9*bis* in te voegen, waarbij het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar pelsdieren worden gehouden, wordt verboden (artikel 4 van het voorontwerp). De exploitatie van bestaande pelsdierhouderijen kan onder bepaalde voorwaarden worden voortgezet tot 30 november 2023. Het voorontwerp bepaalt dat die houderijen op verzoek van de Dienst² gegevens moeten meedelen omtrent het aantal pelsdieren dat in de aanwezige installaties maximaal gehouden kan worden en de plaats of plaatsen waar dit gebeurt (artikel 5). De Vlaamse Regering wordt gemachtigd vergoedingen toe te kennen in geval van een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie voor 1 december 2023 (artikel 6).

Anderzijds wordt een verbod ingevoerd voor het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar dieren gehouden worden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (artikel 8). Onder analoge voorwaarden als voor de bestaande pelsdierhouderijen, kunnen bestaande activiteiten voortgezet worden tot 30 november 2023. Het voorontwerp bepaalt ook hier dat bestaande houderijen bepaalde gegevens moeten bezorgen op verzoek van de Dienst (artikel 9). Tevens wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om vergoedingen toe te kennen in geval van bedrijfsstopzetting of bedrijfsreconversie voor 1 december 2023 (artikel 10).

Het aan te nemen decreet treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan, met uitzondering van artikel 11, 2°, dat in werking treedt op 1 december 2023 (artikel 12).

VORMVEREISTEN

3. Luidens artikel 11, § 2, eerste lid, 1°, van het decreet van 7 mei 2004 ‘inzake de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen’ verzoekt de Vlaamse Regering de Raad om

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Dit is de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst die bevoegd is voor dierenwelzijn (artikel 3, 23, van de wet van 14 augustus 1986).

sociaal-economisch overleg te plegen over alle voorontwerpen van decreet die een sociaal-economische dimensie hebben, uitgezonderd de voorontwerpen van decreet betreffende de begrotingen en de voorontwerpen van decreet die aan de Raad worden voorgelegd ingevolge artikel 20 van hetzelfde decreet.

Volgens de gemachtigde zal dat advies nog gevraagd worden.

4. Gevraagd of het voorontwerp werd aangemeld bij de Europese Commissie op grond van artikel 108, derde lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU) verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Het ontwerp werd niet aangemeld bij de Europese Commissie. Het bevat immers enkel een machtiging aan de Vlaamse Regering om een vergoedingsstelsel uit te werken, en het algemene kader voor dit stelsel. Om ook daadwerkelijk vergoedingen te kunnen toekennen, is uiteraard nog een uitvoeringsbesluit nodig. Waar nodig zal dit uitvoeringsbesluit aangemeld worden bij de Europese Commissie.

Het ontwerpdecreet is gebaseerd op het landinrichtingsdecreet, dat identieke bepalingen bevat. Ook dat decreet werd niet aangemeld bij de Europese Commissie, het uitvoeringsbesluit waar nodig uiteraard wel. Deze werkwijze heeft niet tot opmerkingen van de Commissie geleid.”

Het voorontwerp bevat niettemin reeds het principe dat bij een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie voor 1 december 2023, vergoedingen zullen worden toegekend en de basisvoorwaarden daarvoor. Aanmelding is dan vereist, tenzij het voorontwerp onder een vrijstellingsregeling³ valt en aan alle voorwaarden van de betrokken vrijstellingsregeling is voldaan.

5. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de voornoemde vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ALGEMENE OPMERKINGEN

6. Bij de ontworpen artikelen 9*bis* en 9*quinquies* van de wet van 14 augustus 1986 wordt het houden van dieren voor het verkrijgen van pels en voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding verboden. Volgens de gemachtigde zijn deze verboden te beschouwen als strengere maatregelen dan hetgeen voortvloeit uit de artikelen 3, 4.1 en 6 van de Europese Overeenkomst ‘inzake de bescherming van dieren in veehouderijen’, opge maakt te

³ Zoals bijvoorbeeld in verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 ‘betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de minimissteun’.

Straatsburg op 10 maart 1976 (hierna: de Overeenkomst), goedgekeurd bij wet van 11 juli 1979.⁴⁻⁵

Ook al bevat de Overeenkomst geen uitdrukkelijke bepaling over de voorrang van strengere internrechtelijke maatregelen, toch kan, mede gelet op de algemene doelstelling en de context van de Overeenkomst, worden aangenomen dat de ontworpen verboden op het houden van pelsdieren en op dwangvoederen ermee verenigbaar zijn.

Die conclusie wordt versterkt door drie aanbevelingen die zijn aangenomen op grond van artikel 9 van de Overeenkomst.⁶

In de aanbeveling ‘*concerning fur animals*’, aangenomen door het Vast Comité op 22 juni 1999,⁷ wordt gewezen op de bijzondere welzijnsproblematiek van pelsdieren: “*Aware that in contrast to the animals which over thousands of generations have been kept for farming purposes, animals kept for the production of fur belong to species which have only been farmed more recently and which have had less opportunity to adapt to farm conditions*”.

In de aanbeveling ‘*concerning domestic geese (Anser Anser F. Domesticus, Anser Cygnoides F. Domesticus) and their crossbreeds*’, aangenomen door het Vast Comité op 22 juni 1999,⁸ wordt in overweging 8 gewezen op de problemen inzake dierenwelzijn die rijzen bij bepaalde praktijken bij de productie van foie gras: “*Aware of the welfare problems connected to certain practices in the production of foie gras which do not meet the requirements of the Convention, and anxious to encourage research on welfare aspects and alternative methods with a view to ensuring a further examination of this question; mindful of the need, in the meantime, to solve the welfare problems by modifying these production practices*”.

In artikel 17, lid 1, laatste zin, van dezelfde aanbeveling wordt het volgende bepaald: “*Methods of feeding and feed additives which cause distress, injury or disease to the geese or may result in development of physical or physiological conditions detrimental to their health and welfare shall not be permitted.*” In de aanbeveling ‘*concerning domestic ducks (Anas*

⁴ Wet van 11 juli 1979 ‘houdende goedkeuring van de Europese Overeenkomst inzake de bescherming van dieren in veehouderijen, opgemaakt te Straatsburg op 10 maart 1976’.

⁵ Het Protocol ‘tot wijziging van de Europese overeenkomst inzake de bescherming van de dieren in veehouderijen’, gedaan te Straatsburg op 6 februari 1992 werd door België wel ondertekend maar nog niet geratificeerd.

⁶ Zie in dat verband ook de volgende passage in het Explanatory Report bij de Overeenkomst: “*The committee endeavoured to elaborate principles which are precise enough to prevent a completely free interpretation, but wide enough to allow for different needs. The underlying idea is to avoid any unnecessary suffering or injury and to secure conditions that shall be in conformity with physiological and ethological needs of the individual animals. These provisions were conceived as guiding principles for the subsequent elaboration of detailed measures in the form of recommendations of the Standing Committee provided for in Chapter II of the Convention.*”

(<http://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800c96e8>).

⁷ Zie

https://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_cooperation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/rec%20fur%20animals%20e%201999.asp#P58_1116

⁸ Zie http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/Rec%20geese.asp

Plathyrynchos)', eveneens aangenomen door het Vast Comité op 22 juni 1999,⁹ komt een analoge bepaling voor.

7.1. Geïnspireerd op de voornoemde Overeenkomst is ook richtlijn 98/58/EG van de Raad van 20 juli 1998 'inzake de bescherming van voor landbouwdoeleinden gehouden dieren' aangenomen. Deze richtlijn bepaalt, overeenkomstig artikel 1, lid 1 ervan, minimumnormen inzake de bescherming van landbouwhuisdieren. Artikel 3 van de richtlijn houdt in dat de lidstaten ervoor zorgen dat de eigenaar of houder alle passende maatregelen treft om het welzijn van zijn dieren te verzekeren en te waarborgen dat die dieren niet onnodig aan pijn of leed worden blootgesteld en dat hen geen onnodig letsel wordt toegebracht. Artikel 4 van de richtlijn schrijft voor dat de lidstaten erop toezien dat dieren (niet zijnde vissen, reptielen of amfibieën) worden gefokt en gehouden onder voorwaarden die stroken met de bepalingen in de bijlage bij die richtlijn, met inachtneming van de soort en de graad van ontwikkeling, aanpassing en domesticering, alsmede de uit ervaring of wetenschappelijk onderzoek gebleken fysiologische en ethologische behoeften.

De punten 7, 14 en 15 van de bijlage bij richtlijn 98/58/EG luiden als volgt:

“7. De bewegingsvrijheid die past bij het dier, met inachtneming van de soort en overeenkomstig de bestaande ervaring en de wetenschappelijke kennis, mag niet op zodanige wijze worden beperkt dat het dier daardoor onnodig lijden of letsel wordt toegebracht.

Wanneer een dier permanent of geregeld wordt aangebonden, vastgeketend of geïmmobiliseerd, moet het voldoende ruimte worden gelaten voor zijn fysiologische en ethologische behoeften, overeenkomstig de bestaande ervaring en de wetenschappelijke kennis.

(...)

14. De dieren moeten een toereikende hoeveelheid gezond en voor de soort en de leeftijd geschikt voeder krijgen zodat zij in goede gezondheid blijven en aan hun voedingsbehoeften voldaan wordt. Het toegediende voeder en drinken en de wijze van toediening mogen de dieren geen onnodig lijden of letsel toebrengen.

15. Alle dieren moeten voeder krijgen met tussenpozen die bij hun fysiologische behoeften passen.”

Het verbod op het houden van pelsdieren is volgens de gemachtigde te beschouwen als een strengere maatregel dan hetgeen is bepaald in punt 7:

“Meer specifiek voor het verbod op het houden van pelsdieren: volgens punt 7 van de bijlage mag de bewegingsvrijheid van een dier, rekening houdend met de soort en overeenkomstig de bestaande ervaring en wetenschappelijke kennis, niet zodanig beperkt worden dat het dier daardoor onnodig lijden of angst wordt toegebracht.”

Met betrekking tot het verbod op dwangvoederen wijst de gemachtigde erop dat de punten 14 en 15 door de lidstaten verschillend worden geïnterpreteerd en dat meerdere lidstaten uit deze bepalingen een verbod op dwangvoeding afleiden.

⁹ Zie http://www.coe.int/t/e/legal_affairs/legal_co-operation/biological_safety_and_use_of_animals/farming/Rec%20ducks.asp

Artikel 10, lid 2, van richtlijn 98/58/EG houdt in dat de lidstaten, wat betreft de bescherming van landbouwdieren, ook na 31 december 1999 (de uiterste omzettingsdatum van de richtlijn) “met inachtneming van de algemene bepalingen van het Verdrag, op hun grondgebied bepalingen [kunnen] handhaven of toepassen welke strenger zijn dan die welke in deze richtlijn zijn vastgesteld. Zij stellen de Commissie van de betrokken maatregelen in kennis”. Er kan worden aangenomen dat met het “toepassen” van dergelijke strengere maatregelen ook de invoering van nieuwe maatregelen, zoals de ontworpen regeling, wordt bedoeld, althans in zoverre die strengere maatregelen stroken met “de algemene bepalingen van het Verdrag”.

7.2. Wat die laatste voorwaarde betreft is vooral de overeenstemming aan de orde van de ontworpen regeling met de vrijheid van vestiging, zoals vervat in artikel 49 VWEU. Ondernemingen uit een andere lidstaat die het houden van pelsdieren of het dwangvoederen als een economische activiteit uitoefenen, zullen zich immers niet langer kunnen vestigen in het Vlaamse Gewest.

In ondergeschikte mate moet de ontworpen regeling ook worden getoetst op haar overeenstemming met het vrij verkeer van goederen,¹⁰ zoals vervat in de artikelen 34¹¹ en 36 VWEU, en met het vrij verkeer van diensten,¹² zoals vervat in artikel 56 VWEU.

De gemachtigde verklaarde in dat verband het volgende:

- “• Bij geen van beide verboden wordt een onderscheid gemaakt op basis van nationaliteit of Staat van herkomst. De maatregelen zijn dan ook niet discriminerend.
- Beide maatregelen streven het dierenwelzijn na, wat een legitiem doel van algemeen belang is. Zij streven dan ook een wettig doel na.
- De maatregelen zijn pertinent om het doel te bereiken en minder beperkende maatregelen zijn niet mogelijk:
 - o verbod op pelsdierhouderij:
 - Zoals uiteengezet in de memorie van toelichting blijkt uit wetenschappelijk onderzoek dat pelsdieren dermate hoge eisen stellen aan hun omgeving, dat het houden van deze dieren voor de pelsproductie niet verenigbaar is met het dierenwelzijn.
 - Door het opleggen van minimale normen zou het welzijn van de dieren verbeterd kunnen worden, maar zou niet het niveau van dierenwelzijn bereikt kunnen worden dat in Vlaanderen wordt nagestreefd. Bovendien zouden vergaande normen de pelsdierhouderij economisch onleefbaar maken, zodat het opleggen van minimumnormen *de facto* eveneens zou neerkomen op een verbod op pelsdierhouderij, zoals ook is gebleken in een aantal andere landen.
 - De publieke opinie stelt de pelsdierkweek steeds meer in vraag, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat dieren worden gedood voor een luxeproduct, terwijl er talrijke alternatieven voorhanden zijn.

¹⁰ In zoverre dieren zouden worden ingevoerd om als pelsdier gehouden te worden of dwangmatig gevoederd in het Vlaamse Gewest.

¹¹ HvJ 19 juni 2008, C-219/07, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers vzw en Andibel vzw, §§ 20-22.

¹² In zoverre diensten zouden worden verricht in het Vlaamse Gewest met betrekking tot het houden van pelsdieren of het dwangvoederen van dieren.

□ Er zijn dan ook geen minder beperkende maatregelen dan een verbod op het houden van pelsdieren mogelijk om het beoogde doel te bereiken.

□ Om de impact op de pelsdierhouders desondanks zo veel mogelijk te beperken en de proportionaliteit te bewaren, wordt voorzien in een overgangperiode en een vergoedingssysteem. Dit vergoedingssysteem is een kopie van een bestaand en beproefd systeem, voorzien in het decreet van 28 maar 2014 betreffende de landinrichting (art. 2.1.69 tem 2.1.74 – de mogelijkheid voor bedrijfsverplaatsing, voorzien in het landinrichtingsdecreet, werd om evidente redenen niet overgenomen in het voorliggende ontwerp). (...)

□ Verder kan ook verwezen worden naar advies nr. 57.066/3 van de Raad van State en arrest nr. 134/2016 van het Grondwettelijk Hof.

o verbod op dwangvoederen:

□ Het dwangvoederen van dieren is al in 1986 strafbaar gesteld dmv art. 36 van de Dierenwelzijnswet. Er geldt dan ook reeds een principieel verbod op dwangvoeding, waarop enkel in de limitatief opgesomde gevallen een uitzondering is voorzien: om medische redenen, voor dierproeven en in “gespecialiseerde, door de [Vlaamse Regering] bepaalde kwekerijen”, met name foie graskwekerijen. De huidige toelating voor het dwangvoederen van eenden en ganzen voor de productie van foie gras is dan ook reeds een uitzondering op een bestaand verbod. Al in 1986 heeft de wetgever dan ook al ernstige vragen geplaatst bij de verenigbaarheid van dwangvoederen met dierenwelzijn.

□ Zoals aangegeven in de memorie van toelichting, blijkt uit verschillende wetenschappelijke studies dat het dwangvoederen van dieren niet verenigbaar is met het dierenwelzijn. Ook de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn adviseert om dwangvoederen voor de productie van foie gras niet langer toe te laten.

□ De publieke opinie stelt de productie van foie gras door middel van dwangvoeding steeds meer in vraag, zowel omwille van dierenwelzijn als vanuit ethisch oogpunt. Onze maatschappij aanvaardt niet langer dat het dierenwelzijn onder druk wordt gezet voor een luxeproduct.

□ Aangezien het dwangvoederen an sich leidt tot de vastgestelde aantasting van het dierenwelzijn, bestaat er geen andere, minder beperkende maatregel om het beoogde doel te bereiken.

□ Om de impact op de betrokken kweker desondanks zo veel mogelijk te beperken en de proportionaliteit te bewaren, wordt voorzien in een overgangperiode en een vergoedingssysteem. Dit vergoedingssysteem is een kopie van een bestaand en beproefd systeem, voorzien in het decreet van 28 maar 2014 betreffende de landinrichting (art. 2.1.69 tem 2.1.74 – de mogelijkheid voor bedrijfsverplaatsing, voorzien in het landinrichtingsdecreet, werd om evidente redenen niet overgenomen in het voorliggende ontwerp). (...).”

De Raad van State meent, zonder zich daarover op sluitende wijze te kunnen uitspreken, dat de ontworpen regeling gebillijkt kan worden in het licht van de voormelde verdragsbepalingen.¹³ Naast het gegeven dat geen verschillende behandeling wordt ingevoerd naargelang van de nationaliteit of de staat van herkomst, kan worden aangenomen dat de

¹³ Vgl. met de toetsing door het Grondwettelijk Hof van een verbod op het houden van dieren voor uitsluitend of voornamelijk de productie van pelzen, waarbij het Hof concludeerde dat geen schending voorlag van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel, gelezen in samenhang met de artikelen 34, 35 en 49 VWEU (GwH 20 oktober 2016, nr. 134/2016, B.20-B.25).

ontworpen regeling is ingegeven door een dwingende reden van algemeen belang, namelijk het waarborgen van het welzijn van dieren als wezens met gevoel, dat als dusdanig ook uitdrukkelijk is erkend in artikel 13 VWEU. Daarenboven lijkt de ontworpen regeling geschikt en noodzakelijk om die doelstelling te bereiken.

7.3. In elk geval moet de ontworpen regeling overeenkomstig de voormelde richtlijnbeeping ter kennis worden gebracht van de Europese Commissie, die dan eveneens zal kunnen nagaan of ze in overeenstemming is met de voormelde verdragsbepalingen.

8. De ontworpen artikelen 9*bis* en 9*quinqües* van de wet van 14 augustus 1986 raken tevens aan de vrijheid van handel en nijverheid bedoeld in artikel 6, § 1, VI, derde lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’. Volgens het Grondwettelijk Hof kan deze vrijheid niet worden opgevat als een absolute vrijheid. Zij belet niet dat de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen wordt geregeld. De vrijheid van handel en nijverheid zou alleen worden geschonden indien die vrijheid zou worden beperkt zonder dat daartoe enige noodzaak bestaat of indien die beperking kennelijk onevenredig zou zijn met het nagestreefde doel.¹⁴

Rekening houdend met de toelichting van de gemachtigde, opgenomen in opmerking 7.2, en mede aan de hand van hetgeen dienaangaande wordt uiteengezet in de memorie van toelichting en in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering, kan de Raad van State aannemen dat het nagestreefde doel wettig is en dat de maatregelen niet onevenredig zijn met dit doel, en minder verregaande maatregelen om dezelfde doelstelling te bereiken niet lijken voor te liggen. De afweging die de stellers van het ontwerp ter zake hebben gemaakt tussen de bijdrage van de betrokken economische activiteiten aan de handel en nijverheid en het dierenwelzijn kan niet als onredelijk worden aangemerkt.

9.1. Blijkens de memorie van toelichting zijn in het Vlaamse Gewest actueel 17 nertshouderijen en 1 foie gras-producent gevestigd. De ontworpen artikelen 9*bis*, § 2, en 9*quinqües*, § 2, van de wet van 14 augustus 1986 bevatten een overgangsregeling voor deze bestaande bedrijven. Zij mogen hun activiteiten voortzetten tot 30 november 2023, onder meer op voorwaarde dat niet meer dieren worden gehouden “dan het maximale aantal dat gehouden kan worden in de installaties die aanwezig zijn” op het ogenblik van de inwerkingtreding van het aan te nemen decreet.

De gemachtigde verklaarde dienaangaande:

“Voor de interpretatie van deze bepalingen moeten zowel het maximale aantal dieren dat volgens de milieuvergunning gehouden kan worden als het maximale aantal dieren dat materieel (volgens de geldende normen) in de bestaande installaties gehouden kan worden in rekening gebracht worden. Uitbreiding is in de overgangsperiode bijgevolg niet mogelijk.

Hierbij kunnen zich drie situaties voordoen:

¹⁴ Zie bijv. GwH 23 januari 2014, nr. 6/2014, B.34.

1. het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden in de bestaande installaties is gelijk aan het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden volgens de milieuvergunning;

2. het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden in de bestaande installaties is groter dan het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden volgens de milieuvergunning;

3. het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden in de bestaande installaties is kleiner dan het maximale aantal dieren dat gehouden kan worden volgens de milieuvergunning.

In de eerste twee gevallen wordt het aantal begrensd door de milieuvergunning. In deze gevallen kan dan ook niet aangenomen worden dat de houder legitiem kon verwachten dat hij de capaciteit van zijn bedrijf zou kunnen verhogen. Hiervoor zou hij immers eerst een nieuwe milieuvergunning moeten krijgen, wat geen zekerheid is.

In het derde geval wordt het aantal begrensd door de installaties. Vraag is hierbij of de houder in dit geval legitiem kon verwachten dat hij het aantal gehouden dieren zou kunnen verhogen en zo ja, of het voordeel voor het dierenwelzijn van het verbod op uitbreiding dat met het voorliggende decreet wordt ingevoerd opweegt tegen het nadeel ervan voor de houder.

(...)

Louter bekeken vanuit dierenwelzijn zouden ook alle activiteiten van bestaande bedrijven onmiddellijk stopgezet moeten worden. Voor deze bedrijven werden de belangen van de houders echter afgewogen tegen de winst voor het dierenwelzijn, waarbij gestreefd werd naar een zo goed mogelijk evenwicht. Om deze reden wordt voor deze bedrijven een overgangperiode en een vergoeding voorzien. Gelet op de sterk negatieve impact op het dierenwelzijn van de betrokken houderijsystemen, werd echter geoordeeld dat, voor houders die een milieuvergunning hebben voor meer dieren dan gehouden kunnen worden in hun huidige installaties, het voordeel van een eventuele uitbreiding voor de houder niet opweegt tegen het nadeel van een dergelijke uitbreiding voor het dierenwelzijn. Een dergelijke uitbreiding zou bovendien haaks staan op het basisprincipe van een verbod met onmiddellijke ingang omwille van dierenwelzijnsredenen. Om deze redenen wordt een standstill gecreëerd.”

9.2. De ontworpen bepalingen hebben tot gevolg dat aan bestaande exploitaties het recht wordt ontnomen om definitief verleende stedenbouwkundige vergunningen, milieuvergunningen of omgevingsvergunningen, die door de bevoegde overheden zijn afgegeven voor de inwerkingtreding van het aan te nemen decreet maar op die datum nog niet ten uitvoer zijn gebracht, te gebruiken in het kader van de tijdelijke voortzetting van hun activiteiten tot 30 november 2023.

In dit verband wijst de Raad van State, afdeling Wetgeving, erop dat het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat een vergunning¹⁵ te beschouwen is als een eigendomsrecht en derhalve valt onder de bescherming van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.¹⁶ De vraag rijst dan

¹⁵ Voor de verkoop van tabaksproducten.

¹⁶ EHRM 13 januari 2015, *Vékony t. Hongarije*, § 29. Het Hof overwoog : “*For the Court, it is hardly conceivable not to regard this licence, once guaranteeing an important share of the applicant's turnover (see paragraph 6 above), as a “possession” for the purposes of Article 1 of Protocol No. 1.*”

ook of de betrokken vergunninghouders geen gerechtvaardigde verwachting konden koesteren dat deze vergunningen nog gedurende een bepaalde termijn ten uitvoer zouden kunnen worden gelegd in het kader van een (uitdovende) bedrijfsvoering, zelfs indien zij op de hoogte zouden zijn van een regelgevend initiatief om de activiteiten (en dus het gebruik van hun vergunningen) vanaf een bepaalde datum te verbieden.

De verenigbaarheid van de ontworpen artikelen *9bis*, § 2, en *9quinquies*, § 2, met het eigendomsrecht zoals gewaarborgd bij artikel 16 van de Grondwet, artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 17 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie lijkt dan ook problematisch. Het staat aan de stellers van het voorontwerp om de ontworpen bepalingen aan te passen in het licht van de voormelde verdragsbepaling ten einde het gebruik van bedoelde vergunningen alsnog mogelijk te maken tot 30 november 2023.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 4

10. Gevraagd naar de draagwijdte van de term “houderijen” en meer bepaald of het verbod op het houden van pelsdieren ook zal gelden voor particulieren, verstrekke de gemachtigde het volgende antwoord:

“Een houderij is een accommodatie waar dieren in het kader van een landbouwactiviteit worden gehouden. Om beschouwd te worden als een landbouwactiviteit, moet er sprake zijn van een productie, de omvang van de productie heeft hierbij echter geen belang. Het voorliggende ontwerp is dan ook van toepassing op elke vorm van houden van dieren met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels.”

Gelet op de bedoeling van de stellers van het voorontwerp is het raadzaam om het ontworpen artikel *9bis*, § 1, in die zin te herformuleren dat het houden van pelsdieren met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels verboden is. De begripsomschrijving van pelsdier in artikel 2 van het voorontwerp kan alsdan worden weggelaten.

Artikel 6

11. Met betrekking tot de aan de Vlaamse Regering verleende delegatie om vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting, rijst de vraag of in voldoende mate rekening is gehouden met de mogelijkheid van een delokalisatie van de bestaande bedrijven, inzonderheid wat betreft het gedeelte van de vergoeding dat wordt toegekend wegens het inkomensverlies.

12. Gevraagd of het niet mogelijk is om in het ontworpen artikel *9quater*, § 3, de taak van de landcommissies nader te omschrijven, verklaarde de gemachtigde:

“De Vlaamse Regering wordt gemachtigd om de landinrichtingscommissies in te zetten voor de behandeling van de vergoedingsdossiers in het kader van het voorliggende ontwerp. Het is aan de Vlaamse Regering om te bepalen welke opdrachten zij in dit kader aan de landcommissies wil geven. Naar analogie met de regelgeving rond de Landinrichting, zal dan ook in een BVR bepaald worden op welke manier de vergoedingen bepaald worden, hoe de aanvraagprocedure loopt en welke rol de landcommissies hierin krijgen.”

Deze verklaring neemt niet weg dat in het ontworpen artikel minstens bepaald moet worden dat de beslissingsbevoegdheid omtrent de vergoedingen toekomt aan de Vlaamse Regering dan wel aan de landcommissies.

13. Dezelfde opmerkingen kunnen gemaakt worden bij artikel 10 van het voorontwerp.

Artikelen 8 en 11

14.1. Het ontworpen artikel 9^{quinqies}, § 1, verbiedt het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar dieren gehouden worden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding (artikel 8 van het voorontwerp). De miskennis van dat verbod wordt strafbaar gesteld door aan artikel 36 van de wet van 14 augustus 1986 een nieuw punt 19 toe te voegen waarbij het handelen “in strijd met artikel 9bis of artikel 9ter” wordt bestraft (artikel 11, 1°, van het voorontwerp).

14.2. Gevraagd hoe dit nieuwe punt 19 zich verhoudt tot het bestaande artikel 36, 10°, van de wet van 14 augustus 1986 dat het toedienen aan dieren van voeder of drinken onder dwang in principe reeds verbiedt, verklaarde de gemachtigde :

“Artikel 36, 10°, van de Dierenwelzijnswet geeft aan dat het dwangvoederen van dieren al sinds de inwerkingtreding van de wet beschouwd wordt als niet in overeenstemming met de bepalingen van de wet, waarbij enkel voor de drie opgesomde gevallen een uitzondering is voorzien.

Elke andere interpretatie van artikel 36, 10°, leidt tot de conclusie dat dwangvoederen momenteel niet verboden is, maar wel strafbaar, wat uiteraard geen nuttige interpretatie is. Wanneer aan een bepaling twee betekenissen gegeven kunnen worden, waarbij de ene nuttig is en de andere niet, is het gangbaar dat dan de nuttige interpretatie geldt.

Het voorliggende ontwerp heeft dan ook niet tot doel om een algemeen verbod in te voeren, maar wel om een van de voorziene uitzonderingen op het reeds bestaande algemene verbod te schrappen.

Het voorgestelde artikel 9^{quinqies}, § 1, is in zekere zin dan ook dubbelop met artikel 36, 10°, zoals het gewijzigd wordt door artikel 11, 2°, van het ontwerp. De invoering van deze bepaling laat echter toe om tevens de overgangs- en vergoedingsregeling in te voeren.”

14.3. De door de stellers van het voorontwerp gevolgde werkwijze brengt mee dat de burger uit artikel 36, 10°, van de wet van 14 augustus 1986 een algemeen verbod op het

dwangvoederen moet afleiden, terwijl precies de invoering door het aan te nemen decreet van een apart, uitdrukkelijk verbod inzake het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding de indruk kan doen ontstaan dat dwangvoeding van dieren voor andere doeleinden wel toegelaten is. Bovendien is volgens die werkwijze de niet-naleving van het ontworpen artikel 9*quinqüies*, § 2, en het ontworpen artikel 9*sexies* niet strafbaar, terwijl de niet-naleving van het ontworpen artikel 9*bis*, § 2, en het ontworpen artikel 9*ter* wel strafbaar is, hetgeen moeilijk in overeenstemming te brengen is met het gelijkheidsbeginsel.

Het zou daarom logischer en duidelijker zijn indien in het ontworpen artikel 9*quinqüies*, § 1, het onder dwang voederen van dieren wordt verboden, behoudens voor het toedienen van voeder of drinken om medische redenen of voor dierproeven uitgevoerd volgens hoofdstuk VIII. In het ontworpen artikel 36, 10°, zou alsdan kunnen geschreven worden door “handelt in strijd met artikel 9*quinqüies* of artikel 9*sexies*”. Aldus zou er analogie zijn op het vlak van strafbaarstelling tussen de naleving van het verbod op het houden van pelsdieren en het verbod op het dwangvoederen en op de naleving van de andere door genoemde artikelen ingevoegde bepalingen.

Daarnaast verdient het aanbeveling een definitie van “dwangvoeding” of “dwangvoederen” in te voegen in artikel 3 van de wet van 14 augustus 1986 om duidelijk te maken dat het om het onder dwang toedienen zowel van voeder als van drinken gaat.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Leen VERSCHRAEGHEN

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn en de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen aan de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

Art. 2. Aan artikel 3 van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, worden een punt 25°, 26° en 27° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “25° pelsdieren: dieren gehouden met als hoofddoel ze te doden voor het verkrijgen van de pels;
- 26° landcommissie: een landcommissie als vermeld in artikel 2.2.1 van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting;
- 27° dwangvoeding: het onder dwang toedienen van voeder of drinken.”

Art. 3. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt een hoofdstuk IIbis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk IIbis. Verbod op het houden van pelsdieren”.

Art. 4. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIbis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9bis. §1. Het opstarten, exploiteren of aanhouden van houderijen waar pelsdieren worden gehouden, is verboden.

§2. Degene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, pelsdieren houdt, kan zijn activiteit tot 30 november 2023 verder zetten onder de volgende voorwaarden:

- 1° uitsluitend met de diersoort waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;

- 2° met niet meer dieren dan het maximale aantal waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;
- 3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9ter, hebben voldaan;
- 4° op de locatie waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren er te kunnen houden.”.

Art. 5. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIbis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9ter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9ter. De Dienst verzoekt degenen die op de dag van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, pelsdieren houden schriftelijk om volgende gegevens te bezorgen:

- 1° het maximale aantal dieren dat in de aanwezige installaties voor het houden van pelsdieren gehouden kan worden;
- 2° indien verschillend van het aantal vermeld in punt 1°, het maximale aantal dieren waarvoor hij over alle vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;
- 3° de plaats of plaatsen waar de pelsdieren op het tijdstip van de melding worden gehouden.

De in het eerste lid bedoelde personen bezorgen deze gegevens binnen de acht weken na ontvangst van het schrijven aan de Dienst.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de wijze van melding, vermeld in het eerste lid.”.

Art. 6. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIbis, ingevoegd bij artikel 3, een artikel 9quater ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9quater. §1. De Vlaamse Regering wordt ertoe gemachtigd om, in uitvoering van deze wet, vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie aan pelsdierhouderijen die voor 1 december 2023 alle activiteiten als pelsdierhouderij stopzetten en dit voor de delen van deze houderijen die gevestigd zijn op het grondgebied van het Vlaams Gewest.

Een bedrijfsstopzetting betreft de vervroegde volledige stopzetting van het houden van pelsdieren. Een bedrijfsreconversie betreft de omschakeling van een commerciële pelsdierhouderij naar een andere commerciële landbouwactiviteit.

§2. In geval van bedrijfsstopzetting, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

- 1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsstopzetting;
- 2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met de bedrijfsstopzetting.

In geval van bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

- 1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie;

2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie.

De gronden en gebouwen die betrokken zijn bij de bedrijfsstopzetting of de bedrijfsreconversie komen slechts eenmaal in aanmerking voor een vergoeding.

De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering bepaalde formule.

§3. De landcommissie bepaalt het bedrag van de vergoedingen. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden, de aanvraagprocedure, de wijze van berekening en de toekenning van de vergoeding, alsook voor de taak van de landcommissies daarbij.”

Art. 7. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt een hoofdstuk IIter ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk IIter. Verbod op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding”.

Art. 8. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9quinquies ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 9quinquies. §1. Het dwangvoederen van dieren is verboden, behalve om medische redenen of voor dierproeven uitgevoerd volgens hoofdstuk VIII.

§2. Degene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, dieren houdt voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, kan zijn activiteit tot 30 november 2023 verder zetten onder de volgende voorwaarden:

- 1° uitsluitend met de diersoort waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;
- 2° met niet meer dieren dan het maximale aantal waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;
- 3° aan de meldingsplicht, vermeld in artikel 9sexies, hebben voldaan;
- 4° op de locatie waarvoor hij op het ogenblik van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding over de vereiste vergunningen beschikt om de dieren er te kunnen houden.”.

Art. 9. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9sexies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 9sexies. De Dienst verzoekt degenen die op de dag van inwerkingtreding van het decreet van [...] houdende een verbod op het houden van pelsdieren en op het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding, dieren houden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding schriftelijk om volgende gegevens te bezorgen:

- 1° het maximale aantal dieren dat in de aanwezige installaties voor het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding gehouden kan worden;
- 2° indien verschillend van het aantal vermeld in punt 1°, het maximale aantal dieren waarvoor hij over alle vereiste vergunningen beschikt om de dieren te kunnen houden;
- 3° de plaats of plaatsen waar de dieren gehouden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding op het tijdstip van de melding worden gehouden.

De in het eerste lid bedoelde personen bezorgen deze gegevens binnen de vier weken na ontvangst van het schrijven aan de Dienst.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de wijze van melding, vermeld in het eerste lid."

Art. 10. In dezelfde wet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 13 juli 2018, wordt in hoofdstuk IIter, ingevoegd bij artikel 7, een artikel 9septies ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 9septies. §1. De Vlaamse Regering wordt ertoe gemachtigd om, in uitvoering van deze wet, vergoedingen toe te kennen voor een bedrijfsstopzetting of een bedrijfsreconversie aan houderijen die dieren houden voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding en die voor 1 december 2023 deze activiteiten stopzetten en dit voor de delen van deze houderijen die gevestigd zijn op het grondgebied van het Vlaams Gewest.

Een bedrijfsstopzetting betreft de vervroegde volledige stopzetting van het houden van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding. Een bedrijfsreconversie betreft de omschakeling van een commerciële houderij die dieren houdt voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding naar een commerciële houderij die dieren houdt voor de productie van foie gras zonder gebruik te maken van dwangvoeding of naar een andere commerciële landbouwactiviteit.

§2. In geval van bedrijfsstopzetting, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

- 1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsstopzetting;
- 2° een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en het inkomensverlies die gepaard gaan met de bedrijfsstopzetting.

In geval van bedrijfsreconversie, bestaat de vergoeding, vermeld in paragraaf 1, uit:

- 1° een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat gepaard gaat met de bedrijfsreconversie;
- 2° vergoeding voor de directe en indirecte kosten en de investeringen die gepaard gaan met de bedrijfsreconversie.

De gronden en gebouwen die betrokken zijn bij de bedrijfsstopzetting of de bedrijfsreconversie komen slechts eenmaal in aanmerking voor een vergoeding.

De vergoeding neemt degressief af volgens een door de Vlaamse Regering bepaalde formule.

§3. De landcommissie bepaalt het bedrag van de vergoedingen. De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor de voorwaarden, de aanvraagprocedure, de wijze van berekening en de toekenning van de vergoedingen, alsook voor de taak van de landcommissies daarbij.”.

Art. 11. Aan artikel 36 van dezelfde wet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° punt 10° wordt vervangen als volgt:

“10° handelt in strijd met artikel 9quinquies of artikel 9sexies;”;

2° er wordt een punt 19° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“19° handelt in strijd met artikel 9bis of artikel 9ter.”.

Hoofdstuk 3. Slotbepaling

Art. 12. Artikel 11, 2°, van dit decreet treedt in werking op 1 december 2023.

Brussel, 21 december 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken,
Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS